

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 77742/13
Leonardo BILOGLAV
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući 20. rujna 2016. godine u Vijeću u sastavu:

Işıl Karakaş, *predsjednica*,

Julia Laffranque,

Nebojša Vučinić,

Valeriu Griţco,

Ksenija Turković,

Jon Fridrik Kjølbro,

Georges Ravarani, *suci*,

i Hasan Bakırcı, *zamjenik tajnika Odjela*,

uzimajući u obzir prethodno navedeni zahtjev podnesen 2. prosinca 2013. godine,

uzimajući u obzir očitovanja koja je podnijela tužena Vlada i odgovore na očitovanja koje je podnio podnositelj zahtjeva, nakon vijećanja, odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

1. Podnositelj zahtjeva, g. Leonardo Biloglav, hrvatski je državljanin koji je rođen 1965. godine i živi u Zagrebu. Pred Sudom ga je zastupao g. M. Čaržavec, odvjetnik u Zagrebu.

2. Vladu Republike Hrvatske („Vlada”) zastupala je njezina zastupnica gđa Š. Stažnik.

A. Okolnosti predmeta

3. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se sažeti kako slijedi:

4. Podnositelj zahtjeva bio je vojnik Oružanih snaga Republike Hrvatske. Bio je ranjen u ratu 1991. godine, ali je nastavio služiti u vojsci dok mu nije prestala djelatno vojna služba 2013. godine.

1. Upravni postupak i upravni spor u odnosu na ocjenu podnositeljeve sposobnosti za vojnu službu

5. Prvostupanjska zdravstvena komisija Ministarstva obrane Republike Hrvatske je 11. rujna 2012. godine proglasila podnositelja zahtjeva zdravstveno nesposobnim za djelatnu vojnu službu. Odluka se temeljila na njegovoj medicinskoj dokumentaciji. Obaviješten je da može podnijeti žalbu protiv tog rješenja drugostupanjskoj, višoj zdravstvenoj komisiji Ministarstva.

6. Podnositelj zahtjeva podnio je žalbu. Pozvan je 3. listopada 2012. godine da pristupi pred višu zdravstvenu komisiju i da dostavi dodatnu medicinsku dokumentaciju koja se odnosi na njegovo zdravstveno stanje. Podnositelj zahtjeva nije se odazvao pozivu niti je dostavio dodatnu medicinsku dokumentaciju.

7. Viša zdravstvena komisija je 10. siječnja 2013. godine odbila njegovu žalbu kao neosnovanu, uz obrazloženje da s obzirom da se nije pojavio pred komisijom i uzimajući u obzir raspoloživu dokumentaciju, ne postoji razlog koji bi doveo u pitanje postojeću medicinsku ocjenu njegovog zdravstvenog stanja. Podnositelj zahtjeva obaviješten je da može osporiti rješenje Ministarstva podnošenjem tužbe Upravnom sudu koja, međutim, ne zadržava izvršenje rješenja.

8. Rješenja zdravstvene komisije Ministarstva postala su konačna i izvršna 21. siječnja 2013. godine.

9. Podnositelj zahtjeva je 11. veljače 2013. godine podnio tužbu Upravnom sudu u Zagrebu, osporivši rješenje više zdravstvene komisije Ministarstva od 10. siječnja 2013. godine. Tvrdio je da je ocjena njegove sposobnosti za obavljanje djelatne vojne službe od strane Ministarstva bila manjkava i neutemeljena. Posebno je tvrdio kako ga zdravstvena komisija Ministarstva nikad nije bio propisno pozvala ili pregleda te da su njezini nalazi u suprotnosti s činjenicom da je obavljao sve svoje vojne zadatke učinkovito i da je čak sudjelovao u misiji u Afganistanu.

10. Upravni sud u Zagrebu je 13. rujna 2013. godine, nakon što je saslušao stranke i razmotrio njihove dodatne podneske, odbacio podnositeljevu tužbu kao nedopuštenu iz razloga što zdravstvena komisija Ministarstva nije bila javnopravno tijelo protiv čijih se odluka može podnijeti tužba te da podnositelj zahtjeva može samo podnijeti tužbu protiv odluke Ministarstva o prestanku njegove djelatne vojne službe.

11. Podnositelj zahtjeva potom je podnio ustavnu tužbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske prigovorivši, posebice, kako nije imao pristup sudu u odnosu na ocjenu njegove sposobnosti za obavljanje vojne službe.

12. Ustavni sud Republike Hrvatske je 30. listopada 2013. godine odbacio ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva kao nedopuštenu. Ta je odluka podnositelju zahtjeva dostavljena 18. studenoga 2013. godine.

2. Upravni postupak i upravni spor u odnosu na podnositeljev prestanak djelatne vojne službe

13. Uprava za ljudske resurse Ministarstva obrane Republike Hrvatske je 12. veljače 2013. donijela rješenje koji se utvrđuje da podnositelju zahtjeva prestaje djelatna vojna služba uz častan otpust. Odredio je da podnositelju prestaje služba 20. veljače 2013. godine. Ministarstvo se pozvalo na članak 189. stavak 1. Zakona o službi u oružanim snagama Republike Hrvatske koji propisuje da vojna služba prestaje *ex lege* u roku od 30 dana od dana kada odluka zdravstvene komisije kojim se vojnik proglašava zdravstveno nesposobnim za vojnu službu postane konačna (vidi odlomak 19. u nastavku).

14. Rješenje o prestanku djelatne vojne službe je 21. lipnja 2013. godine u žalbenom postupku potvrdilo drugostupanjsko upravno tijelo koje djeluje u okviru Ministarstva.

15. Podnositelj zahtjeva je 30. srpnja 2013. godine podnio tužbu Upravnom sudu u Zagrebu osporavajući rješenje o prestanku njegove vojne službe. Posebice je tvrdio kako nije mogao učinkovito sudjelovati u postupku pred zdravstvenom komisijom Ministarstva vezano uz ocjenu njegove sposobnosti za obavljanje vojne službe. Također je ponovio svoje prigovore u vezi navodnih propusta zdravstvene komisije da pravilno ocijeni njegovo zdravstveno stanje.

16. Tijekom postupka, Upravni sud u Zagrebu saslušao je podnositelja zahtjeva i pribavio dodatne pisane podneske stranaka u vezi prestanka podnositeljeve vojne službe. Glede navoda podnositelja zahtjeva o neodgovarajućoj ocjeni njegove sposobnosti za obavljanje vojne službe, Upravni sud u Zagrebu je saslušao B.B. koji je predsjedao prvostupanjskom zdravstvenom komisijom Ministarstva. Podnositelj zahtjeva i njegov punomoćnik također su ispitali B.B. On je objasnio metodologiju i postupke primijenjene za ocjenu sposobnosti podnositelja zahtjeva za obavljanje vojne službe, te je istaknuo kako je dostupna medicinska dokumentacija u slučaju podnositelja zahtjeva ukazivala na to da on nije bio zdravstveno sposoban za obavljanje vojne službe.

17. Upravni sud u Zagrebu je 5. prosinca 2014. godine odbio podnositeljevu tužbu. Detaljno je ispitao način na koji je utvrđena nesposobnost podnositelja zahtjeva za obavljanje vojne službe i utvrdio je kako u postupku ili nalazima zdravstvene komisije nije postojalo ništa što bi dovelo u sumnju nužnost prestanka podnositeljeve vojne službe.

B. Mjerodavno domaće pravo i praksa

1. Mjerodavno domaće pravo

18. Mjerodavni Zakon o službi u oružanim snagama Republike Hrvatske („Narodne novine” br. 33/2002, 58/2002, 175/2003, 136/2004, 76/2007, 88/2009 i 124/2009) u članku 188. stavku 1. propisivao je da djelatnoj vojnoj osobi prestaje služba samo u sljedećim okolnostima: 1. po sili zakona pod uvjetima propisanim tim Zakonom; 2. na temelju osobnog zahtjeva; 3. nakon isteka roka na koji je osoba primljena u službu; 4. otkazom; 5. nakon proteka probnog rada; i 6. sporazumom.

19. Članak 189. stavak 1. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske propisivao je:

„(1) Djelatnoj vojnoj osobi prestaje djelatna vojna služba po sili zakona ... donošenjem rješenja zdravstvene komisije kojim se utvrđuje nesposobnost za djelatnu vojnu službu – u roku od 30 dana od dana konačnosti rješenja.”

2. Mjerodavna praksa

20. Vlada je dostavila nekoliko odluka upravnih sudova kojima se tužbe protiv rješenja zdravstvene komisije Ministarstva o ocjeni zdravstvene sposobnosti žalitelja za obavljanje vojne službe odbacuju kao nedopuštene (Us-894/2002-5 od 20. studenoga 2002., Us-3009/2003-6 od 8. ožujka 2007.; UsI-3938/12-8 od 28. ožujka 2013. i UsI-709/13-4 od 3. ožujka 2014.).

21. Ta rješenja upravnih sudova su se temeljila na utvrđenju da zdravstvena komisija Ministarstva nije javnopravno tijelo protiv čijih se rješenja mogla podnijeti tužba, te da su daljnje tužbe mogle biti podnesene protiv daljnjih odluka koje se temelje na nalazima zdravstvene komisije.

22. Stranke su također dostavile nekoliko rješenja upravnih sudova kojima se potvrđuju nalazi zdravstvene komisije Ministarstva u upravnim postupcima protiv rješenja kojima prestaje djelatna vojna služba žalitelja (Us-2993/2002-5 od 20. studenoga 2002.; UsI-2619/13-10 od 25. veljače 2014. i UsI-2543/13-7 od 28. svibnja 2014.).

PRIGOVORI

23. Podnositelj zahtjeva prigovorio je, temeljem članka 6. stavka 1. Konvencije, kako nije imao pristup sudu u svezi s ocjenom njegove zdravstvene sposobnosti za obavljanje djelatne vojne službe koja je dovela do njegovog otpuštanja iz vojske.

24. Također je prigovorio, temeljem članka 13. Konvencije, kako nije imao učinkovito domaće pravno sredstvo u odnosu na svoje prigovore.

PRAVO

25. Prigovorivši nepostojanju pristupa sudu, podnositelj zahtjeva pozvao se na članke 6. i 13. Konvencije. Kao gospodar pravne karakterizacije činjenica predmeta i primjećujući da su, što se tiče pitanja pristupa sudu, jamstva iz članka 13. uključena u jamstva iz članka 6. stavka 1. Konvencije (vidi, na primjer, predmet *Ernst i drugi protiv Belgije*, br. 33400/96, odlomak 80., 15. srpnja 2003.), Sud smatra da prigovore podnositelja zahtjeva treba ispitati samo na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije.

26. Mjerodavni dio članka 6. stavka 1. Konvencije glasi kako slijedi:

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ... svatko ima pravo da ... sud pravično ... ispita njegov slučaj.”

A. Tvrdnje stranaka

27. Vlada je tvrdila kako prigovor podnositelja zahtjeva o nedostatku pristupa sudu nije mogao biti ispitan prije okončanja postupka pred Upravnim sudom u Zagrebu koji se odnosi na tužbu podnositelja zahtjeva protiv rješenja Ministarstva o prestanku njegove djelatne vojne službe. Vlada je naglasila kako je podnositelj zahtjeva imao pristup sudu koji je bio nadležan ispitati osnovanost rješenja kojim je odlučeno o njegovim građanskim pravima i obvezama. Konkretno, imao je priliku osporiti rješenje o prestanku djelatne vojne službe i stoga, prema mišljenju Vlade, ne postavlja se pitanje pristupa sudu u odnosu na njegovu nemogućnost da pred sudom ospori nalaze zdravstvene komisije Ministarstva. Ovo je posebno točno s obzirom da su rješenja zdravstvene komisije služila samo kao osnova za daljnje odlučivanje o statusu podnositelja zahtjeva u vojsci, te stoga nisu predstavljala meritornu odluku o radnim pravima podnositelja zahtjeva. Vlada je također smatrala kako je u okviru slobodne procjene države da odluči hoće li uspostaviti jednostrani ili dualistički sustav upravnog postupka i spora prilikom osiguravanja pristupa sudu u pitanjima vezanim uz vojnu službu. Naglasila je kako je praksa domaćih upravnih sudova dosljedna glede načina na koji se rješenja zdravstvene komisije Ministarstva mogu osporavati na sudu, te se stoga ne postavlja pitanje pogrešne upute podnositelju da može podnijeti tužbu protiv rješenja drugostupanjske, više zdravstvene komisije Ministarstva. Konačno, Vlada je tvrdila kako je podnositelj zahtjeva dobio učinkovitu priliku da sudjeluje u postupku pred zdravstvenom komisijom Ministarstva, ali se nije pojavio i nije dostavio nikakvu medicinsku dokumentaciju koja se odnosi na njegov zdravstveno stanje. Stoga nije postojalo ništa što bi dovelo u sumnju relevantne nalaze zdravstvene komisije Ministarstva.

28. Podnositelj zahtjeva je tvrdio kako je upravni postupak u vezi s prestankom njegove vojne službe bio zaseban postupak koji je trebao biti razmotren odvojeno od pitanja da nije imao pristup sudu u pogledu

nepovoljnih rješenja zdravstvene komisije Ministarstva. Podnositelj zahtjeva je istaknuo da, iako je bio upućen od strane zdravstvene komisije Ministarstva da može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom, potonji je odbio ispitati njegov predmet i na taj mu je način proizvoljno uskratio sudsku zaštitu njegovih prava. Podnositelj zahtjeva također je tvrdio kako njegovo zdravstveno stanje nije bilo ocijenjeno u skladu s odgovarajućim materijalnim i postupovnim zahtjevima i kako nije dobio učinkovitu priliku da iznese tvrdnje u vezi sa svojim zdravstvenim stanjem. Po mišljenju podnositelja zahtjeva, nalazi zdravstvene komisije Ministarstva bili su pogrešni i suprotni njegovom stvarnom zdravstvenom stanju. Isto tako, podnositelj zahtjeva smatrao je kako je presuda Upravnog suda u Zagrebu od 5. prosinca 2014. godine bila nejasna i netočna.

B. Ocjena Suda

29. U mjeri u kojoj se može postaviti pitanje primjenjivosti članka 6. Konvencije u odnosu na ocjenu sposobnosti podnositelja zahtjeva za obavljanje vojne službe i naknadno otpuštanje iz vojske (vidi, na primjer, predmet *Suküt protiv Turske* (odl.), br. 59773/00, 11. rujna 2007.), Sud primjećuje kako među strankama nije sporno da je postojao spor oko prava priznatog prema hrvatskom pravu, odnosno prava da ne dođe do nepravednog prekida službe odnosno zaposlenja osobe (vidi odlomak 18. ove presude), da je spor bio istinski i ozbiljan, te da je ishod postupka pred Upravnim sudom u Zagrebu bio izravno odlučan za dotično pravo. Činjenica da je središte spora pitanje je li podnositelj zahtjeva bio sposoban obavljati vojnu službu ne odstupaju od tog zaključka (vidi predmet *Fazliyski protiv Bugarske*, br. 40908/05, odlomak 52., 16. travnja 2013.).

30. S obzirom na „građanskopravnu” prirodu tog prava u smislu članka 6. stavka 1. Konvencije, Sud upućuje na svoj test u predmetu *Eskelinen* (vidi predmet *Vilho Eskelinen i drugi protiv Finske* [VV], br. 63235/00, ESLJP 2007-II, i najnoviji predmet *Baka protiv Mađarske* [VV], br. 20261/12, odlomci 112.-119., 23. lipnja 2016.). S tim u vezi Sud primjećuje da, iako je pristup podnositelja zahtjeva sudu bio ograničen u pogledu osporavanja rješenja zdravstvene komisije Ministarstva o njegovoj zdravstvenoj sposobnosti za obavljanje vojne službe, on je imao pristup sudu u odnosu na rješenje o prestanku djelatne vojne službe koje se temeljilo na činjenici da je bio proglašen zdravstveno nesposobnim za obavljanje vojne službe. Podnositeljevo pravno osporavanje prestanke djelatne vojne službe, uključujući i pitanje njegove sposobnosti za obavljanje vojne službe, ispitao je Upravni sud u Zagrebu (vidi prethodne odlomke 13.-17.). Stoga se ne može smatrati kako je pristup podnositelja zahtjeva sudu bio „izričito isključen” na temelju mjerodavnog domaćeg prava, kako je navedeno u prvom uvjetu testa u predmetu *Eskelinen*. To je dovoljno da Sud zaključi kako je članak 6. stavak 1. Konvencije, u

njegovom građanskopravnom aspektu, bio primjenjiv na predmetni postupak (vidi naprijed citirani predmet *Baka*, odlomak 118.; vidi i naprijed citirani predmet *Fazliyski*, odlomci 54.-55.).

31. Na početku valja naglasiti da je, u skladu s člankom 19. Konvencije, dužnost Suda osigurati poštovanje obveza koje su preuzele ugovorne strane Konvencije. Sud se ne može smatrati žalbenim sudom u odnosu na nacionalne sudove (vidi, primjerice, predmet, *Yordanova i Toshev protiv Bugarske*, br. 5126/05, odlomak 65., 2. listopada 2012.) i njegova zadaća nije da se bavi pogreškama u činjenicama ili pravu koje su navodno počinjene od strane tih sudova, osim ako su, i u mjeri u kojoj su, možda dovele do povrede prava i sloboda zaštićenih Konvencijom (vidi, među brojnim drugim izvorima prava, predmet *Letinčić protiv Republike Hrvatske*, br. 7183/11, odlomak 47., 3. svibnja 2016.). Iz toga slijedi da Sud ne može utvrditi jesu li presude Upravnog suda u Zagrebu koje se odnose na prestanak službe podnositelja zahtjeva bile ispravne u okviru hrvatskog prava. Zadatak Suda je ograničen na ispitivanje je li postupak pred Upravnim sudom u Zagrebu ispunio zahtjeve članka 6. stavka 1. Konvencije.

32. U provođenju tog ispitivanja Sud će uzeti u obzir činjenicu da prilikom prestanka djelatne vojne službe podnositelja zahtjeva Ministarstvo nije izvršavalo svoju diskrecijsku ovlast. Na temelju članka 189. stavka 1. Zakona o službi u oružanim snagama Republike Hrvatske, Ministarstvo je bilo dužno otpustiti vojnika za kojeg je utvrđeno da je nesposoban za obavljanje vojne službe (vidi prethodni odlomak 19.). Stoga je zakonitost - ili nezakonitost - otpusta podnositelja zahtjeva bila u cijelosti utemeljena na tome što je zdravstvena komisija Ministarstva utvrdila kako je nesposoban za obavljanje vojne službe. Stoga je bilo od ključne važnosti osigurati neki oblik učinkovitog preispitivanja rješenja zdravstvene komisije Ministarstva od strane suda, kako to zahtijeva članak 6. Konvencije (vidi naprijed citirane predmete *Fazliyski*, odlomci 59.-61., i *Letinčić*, odlomci 46. i 64.-67.).

33. S tim u vezi Sud primjećuje da rješenja zdravstvene komisije Ministarstva same po sebi nisu bile podložne izravnom preispitivanju od strane suda. Doista, u skladu sa redovnom praksom domaćih upravnih sudova, zdravstvena komisija Ministarstva nije bila javnopravno tijelo protiv čijih se rješenja mogla podnijeti tužba, no bila je dostupna dodatna tužba protiv bilo kojih upravnih rješenja temeljenih na nalazima zdravstvene komisije (vidi prethodne odlomke 10. i 20.-22.).

34. Prema tome, u predmetu podnositelja zahtjeva, iako je Upravni sud u Zagrebu odbio izravno preispitati rješenja zdravstvene komisije kojima se utvrđuje da je podnositelj zahtjeva nesposoban za obavljanje vojne službe, podnositelj zahtjeva imao je učinkovitu mogućnost da Upravni sud u Zagrebu preispita ta rješenja u kontekstu njegova osporavanja rješenja Ministarstva o prestanku djelatne vojne službe koje je bilo utemeljeno na

nalazima zdravstvene komisije (vidi, suprotno tome, naprijed citirani predmet *Fazliyski*, odlomci 59. i 61.).

35. Tijekom postupka, Upravni sud u Zagrebu saslušao je podnositelja zahtjeva i primio dodatne pisane podneske stranaka koje se odnose na prestanak djelatne vojne službe. U vezi s prigovorom podnositelja zahtjeva da je ocjena njegove zdravstvene sposobnosti za vojnu službu bila neadekvatna, sud je saslušao B.B.-a koji je predsjedao prvostupanjskom zdravstvenom komisijom Ministarstva. Štoviše, podnositelj zahtjeva i njegov punomoćnik imali su učinkovitu priliku ispitati B.B. o pitanjima metodologije i postupaka koji su primijenjeni za donošenje ocjene o sposobnosti podnositelja za obavljanje vojne službe (vidi prethodni odlomak 16.).

36. Upravni sud u Zagrebu je na temelju takvog razmatranja relevantnih dokaza odbio podnositeljevu tužbu kojom je bilo osporeno rješenje o prestanku podnositeljeve djelatne vojne službe. Stoga je detaljno ispitao način na koji je utvrđeno da je podnositelj zahtjeva nesposoban za obavljanje vojne službe i utvrdio kako u postupku ili nalazima zdravstvene komisije nije postojalo ništa što bi dovelo u sumnju potrebu prestanka podnositeljeve djelatne vojne službe (vidi prethodni odlomak 17.).

37. S obzirom na navedeno, Sud smatra kako se ne može reći da je u ovakvom postupovnom režimu, kada je podnositelj dobio odgovarajuću mogućnost da ospori razloge za prestanak službe, uključujući ocjenu zdravstvene sposobnosti za obavljanje vojne službe, podnositelju zahtjeva bio uskraćen pristup sudu koji može pružiti učinkovito sudske preispitivanje rješenja upravnih tijela, kako to zahtijeva članak 6. stavak 1. Konvencije.

38. Sud stoga nalazi da se prigovori podnositelja zahtjeva moraju odbaciti kao očigledno neosnovani sukladno članku 35. stavku 3. točki a. i stavku 4. Konvencije.

Zbog tih razloga Sud jednoglasno

proglašava zahtjev nedopuštenim.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku 13. listopada 2016. godine.

Hasan Bakırcı
Zamjenik tajnika

Işıl Karakaş
Predsjednica